

Editörler

Prof. Dr. Orhan İÇÖZ | Prof. Dr. Muzaffer UYSAL

TURİZM ANSİKLOPEDİSİ TÜRKİYE

TURİZM VE AĞIRLAMA ENDÜSTRİSİNİN TEMEL KAVRAMLARI

DETAY
YAYINCILIK

Editörler

Prof. Dr. Orhan İÇÖZ | Prof. Dr. Muzaffer UYSAL

TURİZM ANSİKLOPEDİSİ TÜRKİYE

TURİZM VE AĞIRLAMA ENDÜSTRİSİNİN TEMEL KAVRAMLARI

**DETAY
YAYINCILIK**

Ankara, 2019

DETAY YAYINLARI : 1047
1. Baskı : Mart 2019
ISBN : 978-605-254-085-5
Yayıncı Sertifika No : 13188
Matbaa Sertifika No : 26649

© Detay Anatolia Akademik Yayıncılık Ltd. Şti.

Her hakkı saklıdır. Yazarından ve yayınevinden yazılı izin alınmaksızın bu kitabın fotokopi veya diğer yollarla kısmen veya tamamen çoğaltılması, basılması ve yayınlanması yasaktır. Aksine davranış, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu gereğince, 5 yıla kadar hapis ve adli para cezaları ile fotokopi ve basım aletlerine el konulmasını gerektirir.

Dizgi : Detay Yayıncılık
Kapak Tasarım : Detay Yayıncılık
Baskı ve Cilt : Bizim Büro Matbaacılık ve Basımevi
1. Sanayi Caddesi Sedef Sokak No: 6/1 İskitler-Ankara

Kütüphane Bilgi Kartı

Editörler: Orhan İçöz ve Muzaffer Uysal
Turizm Ansiklopedisi – Türkiye: Turizm ve Ağırhama Endüstrisinin Temel Kavramları, 1. Baskı
ISBN: 978-605-254-085-5, xviii + 740 sayfa, kaynakça var, izin var

DETAY
YAYINCILIK

GENEL DAĞITIM ve İSTEME ADRESİ
DETAY ANATOLIA AKADEMİK YAYINCILIK LTD. ŞTİ.
Adakale Sokak No: 14/4 Kızılay/ANKARA
Tel : (0.312) 434 09 49 • Faks: (0.312) 434 31 42
Web: www.detayyayin.com.tr • e-posta: detayyay@gmail.com

Ansiklopedi Editörleri

Orhan İÇÖZ

Prof.Dr., Yaşar Üniversitesi, İzmir.

Muzaffer UYSAL

Prof.Dr., University of Massachussets, MA, A.B.D.**Yardımcı Editörler**

Özgür Devrim YILMAZ

Doç.Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi.

Onur İÇÖZ

Dr.Öğr.Üyesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi**Alan Editörleri / Editörler Kurulu**

İrfan ARIKAN

Prof.Dr. (Emekli Öğr. Üyesi), Anadolu Üniversitesi.

Umut AVCI

Prof.Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.

İbrahim BİRKAN

Prof.Dr., Atılım Üniversitesi.

Celil ÇAKICI

Prof.Dr., Mersin Üniversitesi.

Şenol ÇAVUŞ

Prof.Dr., Batman Üniversitesi.

Osman E. ÇOLAKOĞLU

Prof.Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi.

Doğan GÜRSOY

Prof.Dr., Washington State University, WA. A.B.D.

Kurtuluş KARAMUSTAFA

Prof.Dr., Erciyes Üniversitesi, Kayseri Üniversitesi (*Rektör*).

Hasan KILIÇ

Prof.Dr., Doğu Akdeniz Üniversitesi, K.K.T.C.

Abdullah TANRISEVDİ

Prof.Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi.

Muharrem TUNA

Prof.Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.

Zafer ÖTER

Prof.Dr., Katip Çelebi Üniversitesi.

Osman N. ÖZDOĞAN

Prof.Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Aytuğ ARSLAN

Doç.Dr., Katip Çelebi Üniversitesi.

İbrahim ÇETİN

Doç.Dr., Akdeniz Üniversitesi.

Murat ÇUHADAR

Doç.Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi.

S. Gül GÜNEŞ

Doç.Dr., Selçuk Üniversitesi.

İbrahim İLHAN

Doç.Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.

Selahattin KANTEN

Doç.Dr., Çanakkale Üniversitesi.

Muammer MESCİ

Doç.Dr., Düzce Üniversitesi

Emrah ÖZKUL

Doç.Dr., Kocaeli Üniversitesi.

Elbeyi PELİT

Doç.Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Selda UCA

Doç.Dr., Kocaeli Üniversitesi.

Kamil UNUR

Doç.Dr., Mersin Üniversitesi.

Burcu Ilgaz YILDIRIM

Dr.Öğr.Üyesi, Akdeniz Üniversitesi.**Ansiklopedi Hazırlık Süreci Katkıları**

Yiğit S. BOZKURT

Doktorant, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, SBE, Turizm İşletmeciliği ABD.

Yaren GÖREN

Öğrenci, Yaşar Üniversitesi, UBYO, Turizm Rehberliği Bölümü**Not:** Ansiklopedide yer alan tüm madde metinlerinin içerik ve akademik olarak sorumluluğu madde yazarlarına aittir.

Hakan Uurlu	<i>Öğr.Gör.</i> , Muğla Sıtkı Koçman Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Kamil Yağcı	<i>Doç.Dr.</i> , Pamukkale Üniversitesi
Hakan Yılmaz	<i>Doç.Dr.</i> , Anadolu Üniversitesi	Kansu Gençer	<i>Dr.Öğr.Üyesi</i> İstanbul Ayvansaray Üniversitesi
Hakan Yiğitbaşıoğlu	<i>Prof.Dr.</i> , Ankara Üniversitesi	Kemal Birdir	<i>Prof.Dr.</i> , Mersin Üniversitesi
Halil Korkmaz	<i>Dr.Öğr.Üyesi</i> , Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Kenan Güllü	<i>Doç.Dr.</i> , Erciyes Üniversitesi
Hande Akyurt Kurnaz	<i>Öğr.Gör.Dr.</i> , Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Koray Çamlıca	<i>Araş.Gör.Dr.</i> , Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Hande Uyar Oğuz	<i>Dr.Öğr.Üyesi</i> , Bartın Üniversitesi	Kurtuluş Karamustafa	<i>Prof.Dr.</i> , Erciyes Üniversitesi, Kayseri Üniversitesi.
Harun Çalhan	<i>Dr.Öğr.Üyesi</i> , Erciyes Üniversitesi	Kuttusi Zorlu	<i>Araş.Gör.</i> , Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Hasan Hüseyin Soybalı	<i>Doç.Dr.</i> , Afyon Kocatepe Üniversitesi	Lütfi Buyruk	<i>Doç.Dr.</i> , Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Hasan Kaval	<i>Prof.Dr.</i> , Atılım Üniversitesi	M. Fevzi Esen	<i>Dr.Öğr.Üyesi</i> , İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Hasan Kılıç	<i>Prof.Dr.</i> , Doğu Akdeniz Üniversitesi, KKTC	M. Murat Kızanlıklı	<i>Dr.Öğr.Üyesi</i> , Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Hasan Köşker	<i>Dr.Öğr.Üyesi</i> , Bülent Ecevit Üniversitesi	Mahinur Kılıç	<i>Araş.Gör.</i> , Süleyman Demirel Üniversitesi
Hayriye N.Başyazıcıoğlu	<i>Dr.Öğr.Üyesi</i> , Erciyes Üniversitesi	Mehmet Avcı	<i>Dr.Öğr.Üyesi</i> , Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Hülya Ceylan	<i>Öğr.Gör.</i> , Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Mehmet Beyazgül	<i>Araş.Gör.</i> , Mersin Üniversitesi
Hümeyra Doğru	<i>Araş.Gör.</i> , Dokuz Eylül Üniversitesi	Mehmet Emre Güler	<i>Doç.Dr.</i> , İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Işıl Arıkan Saltık	<i>Doç.Dr.</i> , Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Mehmet Kürkçü	<i>Dr.</i> Profesyonel Turist Rehberi
Işıl Usta	<i>Dr.Öğr.Üyesi</i> , Trakya Üniversitesi	Mehmet Nuri Sevgin	<i>Öğr.Gör.</i> , Siirt Üniversitesi
İbrahim Çetin	<i>Doç.Dr.</i> , Akdeniz Üniversitesi	Mehmet Sarıışık	<i>Prof.Dr.</i> , Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
İbrahim İlhan	<i>Doç.Dr.</i> , Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Mehmet Umur	<i>Dr.Öğr.Üyesi</i> , Erciyes Üniversitesi
İnci Oya Coşkun	<i>Dr.Öğr.Üyesi</i> , Anadolu Üniversitesi	Mehtap Özkan Buzlu	<i>Araş.Gör.</i> , Mersin Üniversitesi
İrfan Arıkan	<i>Prof.Dr. (Emekli Öğr.Üyesi)</i> , Anadolu Üniversitesi	Mehtap Yücel Güngör	<i>Dr.Öğr.Üyesi</i> , Anadolu Üniversitesi
İsmail Ertopçu	<i>Öğr.Gör.</i> , Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Melahat Avşar	<i>Doktorant</i> , Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
İsmail Gündüz	<i>Doktorant</i> , Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	Melek Ece Öncüler	<i>Dr.Öğr.Üyesi</i> , Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
İsmail Kervankıran	<i>Doç.Dr.</i> , Süleyman Demirel Üniversitesi	Merve Asmadili	<i>Araş.Gör.</i> , Anadolu Üniversitesi
Jale Kahvecioğlu	<i>Doktorant</i> , Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Merve Yıldız	<i>Yeşil Anahtar Programı Ulusal Koordinatörü</i> , Türkiye Çevre Eğitim Vakfı
Kağan Karaosmanoğlu	<i>Araş.Gör.</i> , Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	Mesut Bozkurt	<i>Dr.Öğr.Üyesi</i> , Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Kamil Unur	<i>Doç.Dr.</i> , Mersin Üniversitesi	Mete Gövce	<i>Öğr.Gör.</i> , Dokuz Eylül Üniversitesi
		Mete Sezgin	<i>Prof.Dr.</i> , Selçuk Üniversitesi

Turizm Bilgi Sistemleri

Önemli bilgi tabanlı endüstri türleri arasında yer alan turizm endüstrisinde, fiziksel ürün yerine ağırlıklı olarak belirli bir hizmet ve/veya çekimiyeri ile ilgili bilgilerin yönetimi için uygun maliyetli, iyi geliştirilmiş ve yönetilebilir bir turizm bilgi sistemi gerekmektedir (Egeli & Özturan, 2001). Turizm bilgi sistemleri genel olarak, turistlerin aradıkları bilgilere (bilgi, barınma, ulaşım ve diğer hizmetler) basit ve hızlı bir biçimde erişebildikleri bilgisayar destekli sistemler olarak tanımlanabilir (Cömert & Bostancı, 1999). Turizm endüstrisinde bilgi sistemlerinin önemi, özellikle planlama, politika oluşturma, yönetim ve faaliyetleri gerçekleştirme bakımından oldukça yüksektir (Buhalis & O'Connor, 2005).

Turizm bilgi sistemleri, turistlerin gezi, tatil, iş, sağlık, spor, konferanslara katılma ve benzeri türde yapacakları ziyaretlere yönelik ihtiyaç duyabilecekleri bilgileri içerir. Turizm bilgi sistemlerinde yapılabilecek sorgulama ve analizler sistemin bilgi kapsamına ve analiz yeteneklerine bağlıdır. Bilginin kapsamı, sistemin kullanıcı türüne göre belirlenir. Eğer sistem turistlere bilgi sağlama amacı yanında, turizm endüstrisinin diğer kesimlerine de hizmet verecekse, o zaman bilgi kapsamı daha geniş olacaktır. Son yıllarda sunduğu yeni olanaklardan faydalanılması amacıyla turizm endüstrisinde çeşitli bilgi sistemleri geliştirilmiştir (Çelik, 2005). Bu yönde turizm endüstrisinde iş kollarına bağlı olarak farklı bilgi sistemlerinin kullanıldığı ifade edilmektedir. Seyahat acentalarında, operasyon faaliyetlerini destekleyici nitelikte rezervasyon sistemleri, otel işletmelerinde yönetim sistemleri (Property Management Systems), turistik destinasyonun geliştirilmesi ve yönetilmesini desteklemek için ise destinasyon yönetim sistemi gibi bilgi sistemleri kullanılmaktadır. Ayrıca havayolu işletmelerinde, iş süreçlerini ve rezervasyon süreçlerini destekleyici nitelikte bilgi sistemleri kullanılmaktadır (Minić vd., 2014).

Kaynakça

- Buhalis, D. & O'Connor, P. (2005). Information Communication Technology Revolutionizing Tourism, *Tourism Recreation Research*, 30(3), 7-16.
- Cömert, Ç. & Bostancı, H. (1999). Turist Bilgi Sistemleri ve Trabzon Örneği, *Yerel Yönetimlerde Kent Bilgi Sistemi Uygulamaları Sempozyumu*, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon. 168-181.
- Çelik, K. (2005). Turizm Kaynakları Bilgi Sistemi (TKBS) Oluşturulması: Gümüşhane Örneği, *TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası 10. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı*. <http://www.hkmo.org.tr>. Erişim: 16 Mayıs 2018.
- Egeli, B. & Özturan, M. (2001). A Framework for a National Tourism Information System of Turkey, *Anatolia*, 12 (2), 125-137.
- Minić, N., Njeguš, A. & Tulić Ceballos, J. (2014). The Impact of Web 3.0 Technologies on Tourism Information Systems, *Proceedings of 1st Conference SINTEZA, e-business in tourism and hospitality industry*, Belgrade, Serbie. 781-787.

GAMZE ÖZOĞUL

Turizm Bilimi

Turizmi kendisine nesne edinen sosyal bilim dalıdır. Bilimin araştırma yöntemlerini kullanarak turizmin daha derin ve kapsamlı anlaşılması amacı ile kavramlar, modeller ve kuramlar geliştiren bir disiplindir. Çoğu bilim alanında olduğu gibi farklı disiplinlerin bilindik kavram, model ve kuramlarını turizm alanında bilinmeyen ya da az bilinen olgu ve olayları anlama ve açıklamada kullandığı için kendi başına bağımsız bir bilim disiplini olup olmadığı tartışmaları sürmekle birlikte, turizm alanında sistematik bilgi birikimi oluşmaya devam etmektedir. Her bilim alanında olduğu gibi, turizm biliminin araştırma yöntemlerinin ve geliştirdiği kavram, model ve kuramların; bilimin ve bilimsel bilginin özelliklerine uygunluğunun, (turizm) bilim felsefesi tarafından tartışılması bilimselliğin gereğidir.

İBRAHİM İLHAN

Turizm Bilinci

TDK tarafından bilinç, "İnsanın kendisini ve çevresini tanıma yeteneği, şuur" şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2018). Turizm bilinci ise genel kapsamda tüm turizm paydaşlarının turizm farkındalığı olarak tanımlanabilir. Bunun yanı sıra, yeterli boş zamanı ve harcanabilir geliri olan potansiyel turistlerin sahip oldukları boş zamanı turizm faaliyetlerine katılarak değerlendirme bilincidir. Ayrıca turizm bilinci, turizmin ülkelere sağladığı ekonomik, çevresel ve sosyal katkılar, turistlere karşı yaklaşım, turistik arzı oluşturan doğal, tarihi, kültürel mirasın korunmasına yönelik gerek turistlerde gerekse yerel halkta oluşturulan farkındalıktır (İnce, 2015:74).

Kaynakça

- İnce, C. (2015). Turizmi Geliştiren Faktörler ve Geleceğe Yönelik Eğilimler, İçinde: *Genel Turizm*, Aslan, Z. (Ed.), Grafiker Yayınları. Ankara.
- TDK(2018).http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c588080c08526.98630175. Erişim: 20.06.2018.

FATMANUR KÜBRA AYLAN

Turizm Bölgeleri

Turizm bölgeleri, tarihî ve kültürel değerlerin yoğun olarak yer aldığı ve/veya turizm potansiyelinin yüksek olduğu yöreleri korumak, kullanmak, sektörel kalkınmayı ve plânlı gelişimi sağlamak amacıyla değerlendirmek üzere sınırları Bakanlığın önerisi ve Bakanlar Kurulu kararıyla tespit ve ilân edilen bölgeleri ifade etmektedir. Turizm bölgeleri ibaresi, 14.07.2003 tarihli ve 4957 sayılı Turizmi Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanununun 8. maddesiyle kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri olarak değiştirilmiştir.

Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinin tespitinde; ülkenin doğal, tarihi, arkeolojik ve sosyo-